

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Boico,
Nadejda Toma,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Drochia din 10 decembrie 2019 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, declarat de avocata Tatiana Guțu, în numele inculpatului

Tcaciuc Evghenii xxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 21.11.2018 – 10.12.2019,
instanța de apel: 20.01.2020 – 04.08.2020,
instanța de recurs: 23.10.2020 – 25.01.2021.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 10 decembrie 2019, Tcaciuc Evghenii a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 5338,00 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, *prin ordonanța procurorului în procuratura Drochia din 10.12.2019, fiind schimbată învinuirea inculpatului Tcaciuc Evghenii*, la data de 25.05.2018, aproximativ orele 13.00, conducând automobilul "Renault Megane", n/î XXXX, pe traseul R-12 km 39+500 m, nu a manifestat prudență sporită pentru a asigura securitatea circulației rutiere, prin ce *a încălcat prevederile art. 45 pct.*

1) lit. a), b), d), pct. 2), **art. 47 pct. 1) lit. b)** din Regulamentul Circulației Rutiere al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, și anume neposedând cunoștințele necesare a Regulamentului Circulației Rutiere, **depășind limita de viteză stabilită, pe zona traseului traversată**, neținând seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră, având obligația în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, factori care sunt în legătură cauzală cu comiterea accidentului rutier în cauză și anume nu s-a asigurat că poate crea un pericol pentru ceilalți participanți la trafic, **tamponând biciclistul** Prisacari Victor, a.n.xxxx locuitor al s. Xxxx, r-nul Xxxx, **care a încercat să vireze în stânga cu bicicleta de model "Wheler" conform direcției de deplasare a ambilor conducători.**

În rezultatul accidentului rutier, biciclistului Prisacari V. i-au fost cauzate vătămări corporale grave în formă de traumă cranio-cerebrală cu fracturi a oaselor craniului, hematom subdural și subarahnoidal, care s-au complicat cu comă cerebrală-insuficiență cerebro-vasculară, în rezultatul primirii cărora a survenit moartea lui.

Instanța a reținut că inculpatul nu și-a recunoscut vina, însă aceasta este demonstrată integral prin probele administrate.

Martorul Ivciuc Alexandru a comunicat că, la volanul automobilului se afla Tcaciuc E. și se deplasau pe traseu. **Pe carosabil nu era niciun transport**, când s-au apropiat de biciclistul care mergea înaintea lor, acesta brusc a cotit spre stânga în fața lor. Biciclistul nici nu s-a uitat în spate dacă mai circulă cineva. Pentru a evita tamponarea, Tcaciuc E. a cotit spre stânga, însă era puțin timp și foarte mică distanța, deaceia biciclistul a fost lovit cu oglinda.

Potrivit respectivului proces verbal de cercetare, locul săvârșirii faptei s-a dovedit a fi traseul R-12 km 39+500 m, carosabilul este sub formă de pantă, acoperit cu asfalt, este uscat și fără deteriorări. Carosabilul are lățimea de 10,50 m, cu deplasare în două sensuri. Numărul de benzi de deplasare - două, lățimea benzii este de 3,60 m. Pe carosabil sunt aplicate: marcaj orizontal nr.1.6 "B" RCR, carosabilul se mărginește din partea dreaptă cu acostamentul de 1,50 m și din partea stângă cu 1,90 m. **Locul accidentului rutier nu se află în zona de acțiune a căruiva indicator rutier**, iluminare naturală pe timp de zi. Mijlocul de transport de model "Renault Megane," cu n/î XXXX. **Viteza de deplasare a automobilului - 85-90 km/h admisibil pe porțiunea respectivă de traseu este de 90 km/h. Distanța de vizibilitate dintre șofer și pieton, când șoferul a observat obstacolul în față - 3,5 m.** Caracterul încărcăturii - în mijlocul de transport șoferul și un pasager pe bancheta din față. Urme de anvelope - lipsesc, urmele de frânare sunt lungi și amplasate pe carosabil, prezența urmelor victimei pe carosabil - pată de culoare brună roșietică asemănătoare cu pată de sânge, un chipiu, lângă bicicletă. **Traietoria biciclistului - de pe acostamentul din partea dreaptă cu deplasare spre traseu pentru a trece pe partea stângă de contrasens a carosabilului.** În cadrul cercetării la fața locului a fost ridicat automobilul „Renault Megane”, de culoare albă, cu n/î XXXX, care a fost transportat la parcare specială a I.P. Drochia.

Conform raportului de expertiză auto-tehnică nr. 34/12/1-R-4311 din 26.10.2018, **s-a constatat - viteza de deplasare a automobilului sus menționat 90-91,6 km/h** și faptul că Tcaciuc E. nu avea posibilitatea evitării acestui accident prin metoda frânării, iar modalitatea de manevră stânga/dreapta nu este metodă de evitare a accidentului rutier, **se constată că Tcaciuc E. trebuia să acționeze conform prevederilor punctului 45.2)** din Regulamentul Circulației Rutiere al R.M, adică în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu a manifestat atenție sporită în timpul deplasării și a tamponat biciclistul Prisacari V., ce a început virarea spre stânga pe partea carosabilă, neasigurându-se că poate crea sau nu obstacol în traficul rutier.

Astfel, instanța a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către o persoană care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Inculpatul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a invocat că, în raportul de expertiză auto-tehnică nr. 34/12/1-R-4311 din 26.10.2018, este constatat că viteza de deplasare a automobilului a fost de 90-91,6 km/h și faptul că nu a avut posibilitatea evitării accidentului prin metoda frânării, iar modalitatea de manevră stânga/dreapta nu este metodă de evitare a accidentului rutier. Totodată, trebuia să acționeze conform prevederilor punct. 45.2) Regulamentul Circulației Rutiere, adică în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, trebuie să reducă viteza chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, dar nu a manifestat atenție sporită în timpul deplasării și a tamponat biciclistul Prisacari V. și a început virarea spre stânga pe partea carosabilă, neasigurându-se că poate crea sau nu obstacole în traficul rutier.

În cadrul întocmirii schiței accidentului rutier au fost efectuate măsurările necesare și s-a indicat sub incidența cărui indicator cade sectorul deservit și anume în limita de viteză stabilită de legislația Republicii Moldova km/h. Conform raportului de expertiză auto-tehnică a fost stabilit că viteza automobilului cu care se deplasa era de aproximativ 90 - 91,6 km/h, însă necătând la acest fapt i s-a incriminat că a depășit limita de viteză admisibilă. Mai mult, conform raportului de expertiză auto-tehnică a fost stabilit că nu a avut posibilitatea evitării accidentului, prin metoda frânării, însă nu a înțeles care lege a încălcat-o, odată ce n-a depășit limita de viteză și a făcut tot posibilul de a evita accidentul rutier pe care nu avea posibilitate reală să-l evite.

Potrivit procesului-verbal de cercetare la fața locului, organul de urmărire penală s-a contrazis, indicând că urme de anvelope lipsesc, că urmele de frânare erau lungi și amplasate pe carosabil, da nefiind indicată lungimea urmelor de frânare- în metri. Astfel, prezența urmelor de frânare pe carosabil au demonstrat faptul că a fost respectat articolul 45 al Regulamentului Circulației Rutiere al Republicii Moldova.

Totodată, în instanța de judecată, succesorul părții vătămate Bubulici Alina a declarat că nu are careva pretenții de ordin material sau moral și nu dorește ca el să fie pedepsit, deoarece a recuperat integral prejudiciul cauzat.

Astfel, vinovăția sa în comiterea infracțiunii incriminate n-a fost demonstrată, ci dimpotrivă este dovedit faptul că a întreprins toate măsurile pentru a evita producerea accidentului rutier.

3.1. A declarat apel și avocata Tatiana Guțu, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelanta a invocat că, conform raportului de expertiză auto-tehnică nr. 34/12/1-R-4311 26.10.2018, Tcaciuc E. n-a avut posibilitatea evitării accidentului prin metoda frânării, a întreprins toate măsurile pentru a evita producerea accidentului rutier, însă n-a avut posibilitatea reală de a-l evita.

Potrivit p. 3 din Regulamentul Circulației Rutiere, participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente.

Orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia.

Conform p.7 al Regulamentului bicicletă (tricicletă) semnifică vehicul prevăzut cu două (trei) roți și pedale sau manivele, pentru propulsarea acestuia pe drum de forța musculară a utilizatorului.

Astfel, în accidentul rutier produs au participat două vehicule: bicicleta condusă de partea vătămată Prisacari V. și autovehicolul condus de Tcaciuc E.

Potrivit secțiunii a 8-a, pct. 32. 1) din Regulamentul Circulației Rutiere: ”Pentru prevenirea oricărui pericol și pentru a nu stânjeni traficul, conducătorii de vehicule trebuie să semnalizeze cu ajutorul semnalizatoarelor de direcție sau cu brațul, cu ajutorul semnalizatorului sonor, prin comutarea luminii în faruri, prin punerea în funcțiune a luminii de întâlnire pe timp de zi sau prin punerea în funcțiune a avertizorului de avarie. Semnalizarea cu mijloacele menționate nu le acordă prioritate și nu-i scutește pe conducătorii de vehicule de obligația luării tuturor măsurilor necesare pentru prevenirea accidentului în traficul rutier” 2) Conducătorul de vehicul trebuie să semnalizeze corespunzător cu semnalizatoarele de direcție, iar în cazul în care acestea lipsesc sau sunt defectate - cu brațul, înainte:

- a) de a pune în mișcare vehiculul;
- b) de a efectua manevra (preselectare a benzii, virare, întoarcere);
- c) de a se opri;
- d) indiferent de disponibilitatea și starea tehnică a semnalizatoarelor de direcție, conducătorul vehiculului remorcat trebuie să semnalizeze cu brațul direcția de deplasare.

Conform declarațiilor martorului depuse în cadrul instanței de fond, Ivciuc Alexandru, biciclistul care mergea înaintea lor, brusc a virat spre stânga în fața lor, nici nu s-a uitat în urmă ca să vadă dacă vine cineva. Pentru a evita tamponarea, Tcaciuc E. a făcut o cotitură spre stânga, însă deja era prea puțin timp și mică distanța și a lovit biciclistul cu oglinda din dreapta.

Reiesind din declarațiile martorului Ivciuc A., care în momentul tamponării se afla în automobil cu Tcaciuc E. pe bancheta din față, în calitate de pasager și din

materialele cauzei s-a constatat că biciclistul Prisacari V. până în momentul virării la stânga nu s-a asigurat că crează pericol pentru accident și n-a semnalat cu brațul faptul că urmează să vireze la stânga, ci brusc a virat, fapt care a făcut imposibilă evitarea tamponării de către automobilul de model "Renault Megane" cu n/î XXXX, care era condus de către Tcaciuc E.

Potrivit p. 109. din Secțiunea a 16-a Circulația bicicletelor, vehiculelor cu tracțiune animală, motocultoarelor cu remorcă și pietonilor cu cărucioare manual: 1) Conducătorii de biciclete, ciclomotoare, motocultoare cu remorcă, vehicule cu tracțiune animală, călăreții trebuie să circule pe drumul public numai într-un singur rând, menținând în timpul deplasării, în raport cu marginea din dreapta a carosabilului, un interval nu mai mare de 1 m, fiind îmbrăcați în vestă de protecție-avertizare fluorescent-reflectorizantă. Iar conform prevederilor art. 20 Cod penal, fapta se consideră săvârșită fără vinovăție dacă persoana care a comis-o nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia sau nu putea să le prevadă (cazul fortuit).

Latura obiectivă a infracțiunii specificate la art. 264 Cod penal are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport; 2) urmările prejudiciabile care se exprimă în vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății; 3) legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile; 4) mijlocul de săvârșire a infracțiunii, și anume mijlocul de transport Regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport încălcate de către făptuitor, sunt stabilite în cadrul unor acte normative (de exemplu în Regulamentul circulației rutiere).

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la art. 264 Cod penal se caracterizează prin intenție sau imprudență față de fapta prejudiciabilă și numai prin imprudență față de urmările prejudiciabile. În acele situații, când vinovăția conducătorului mijlocului de transport lipsește, răspunderea pentru producerea accidentului trebuie s-o poarte acei participanți la trafic care se fac vinovați de producerea acestuia. Conducătorului mijlocului de transport, care nu a încălcat nici o regulă de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, nu i se impută nepreîntâmpinarea consecințelor situației de accident, care a fost provocată de fapta victimei sau a altor participanți la trafic. Dacă calculul persoanei este întemeiată, însă circumstanțe neprevăzute sau neexecutarea obligațiilor de către alte persoane au condiționat aceste consecințe, atunci nici ele, nici faptele care le-au provocat, nu-i pot fi imputate.

La soluționarea, în contextul calificării faptei, a problemei privind posibilitatea tehnică de evitare a accidentului rutier urma să se țină cont că în fiecare caz concret, momentul de apariție a pericolului pentru siguranța traficului se stabilește cu luarea în considerație a situației rutiere care a precedat accidentul rutier. Doar din momentul în care apare posibilitatea obiectivă că conducătorul mijlocului de transport să descopere pericolul se poate atesta apariția pericolului pentru siguranța traficului. În speța dată, având concluzia specialiștilor experți care atestă că Tcaciuc E. n-a avut posibilitatea evitării accidentului respectiv prin metoda frânării, iar victima se face vinovată prin

încălcarea prevederilor p. 32 și 109 al Regulamentului Circulației Rutiere, nu este clară care vinovăția inculpatului.

Totodată, succesorul părții vătămate Bubulici Alina a declarat în cadrul instanței de fond că nu are careva pretenții de ordin material și moral față de Tcaciuc E., nu dorește ca ultimul să fie pedepsit, deoarece a recuperat familiei părții vătămate prejudiciul cauzat.

Astfel, în cadrul urmăririi penale și în urma cercetării cauzei, vinovăția lui Tcaciuc E. în săvârșirea infracțiunii incriminate n-a fost demonstrată, ci dimpotrivă a fost dovedit faptul că Tcaciuc E. a întreprins toate măsurile pentru a evita producerea accidentului rutier și nu a încălcat p. 45, 47 al Regulamentului Circulației Rutiere, ce i se încredințează prin actul de învinuire.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că, *instanța de fond a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală.*

Astfel, vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, și-a găsit confirmare prin declarațiile succesorului părții vătămate Bubulici Alina, martorului Ivciuc Alexandru, cât și prin documentele și procesele-verbale ale acțiunilor procesuale.

Astfel, *inculpatul nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita tamponarea obstacolului, anume pe motivul încălcării prin depășire a limitei de viteză admisibile pe segmentul de drum unde a avut loc accidentul, fapt confirmat inclusiv prin raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/I-R-4311 din 26.10.2018.*

Ori, *declarațiile martorului Ivciuc A., vin să confirme că Tcaciuc E. nu a avut posibilitatea evitării impactului cu biciclistul Prisacari V. și a întreprins acțiuni de frânare și virare pe sensul opus al deplasării biciclistului.* Tot aici se rețin cele stabilite prin raportul de expertiză s-a stabilit că *motivul ineficienței reacționării lui Tcaciuc E. pentru evitarea impactului s-a datorat deplasării cu viteză peste limita admisibilă pe segmentul de drum cu pricina.*

Astfel, *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către Tcaciuc E. s-a realizat neajustării vitezei de deplasare la cerințele stabilite de art. 47 pct. 1) lit. b) RCR, iar această încălcare a cauzat din imprudență decesul lui Prisacari V.*

Deși partea apărării pretinde că accidentul s-a produs din cauza acțiunilor neatente ale victimei, care nu a semnalat virarea spre stânga, nu s-a asigurat de siguranța manevrei efectuate, cele invocate nu exclud vinovăția inculpatului de încălcarea prevederilor art. 45 al RCR.

În situația în care *inculpatul a observat deplasarea biciclistului pe acostament,* urma să manifeste vigilență sporită în conducerea mijlocului de transport, să reducă viteza de deplasare și *să asigure loc de depărtare între automobil și biciclist cât este posibil pe traseul pe care se deplasa.*

Prin urmare, *inculpatul Tcaciuc E., la deplasarea cu automobilul nu s-a conformat cerințelor cu privire la limita de viteză,* ignorând situația rutieră pe segmentul de drum, unde fapta acestuia s-a soldat cu tamponarea victimei Prisacari V.

5. Avocata Tatiana Guțu a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurenta a invocat că, instanța de apel s-a pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unor probe la formarea concluziilor sale, fără a efectua o analiză mai amplă, ținând cont și de alte aspecte ce au rezultat din conținutul ansamblului probator, precum și cele atenționate în apeluri, prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate lui Tcaciuc E.

În acest context, declarațiile martorului Ivciuc A. și ale inculpatului, în coroborare cu probele scrise, atestă nevinovăția lui Tcaciuc E. în comiterea accidentului rutier.

Instanța de apel, în p. 8 a deciziei a descris totalitatea de probe scrise, însă nu le-a analizat în raport cu circumstanțele cauzei și stabilirea gradului de vinovăție a inculpatului. Mai mult ca atât, instanța de apel s-a contrazis în p. 10 a deciziei, invocând: "... Inculpatul nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita tamponarea obstacolului, anume pe motivul încălcării prin depășire a limitei de viteză admisibile pe segmentul de drum unde a avut loc accidentul, fapt confirmat inclusiv prin raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-4311 din 26.10.2018.

Instanța de apel a făcut o analiză fragmentară a declarațiilor martorului Ivciuc A. și a raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-4311 din 26.10.2018, ajungând la concluzii contradictorii. Or, în raport este indicat că "din punct de vedere tehnic, sub reperul Regulamentul circulației rutiere, conducătorul automobilului de model "Renault Megane" cu n/î XXXX, Tcaciuc E., în situația rutieră dată, trebuia să acționeze conform prevederilor punctului: 45.2) În cazul în care în limita vizibilității, apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza și chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului. În speța dată, biciclistul nu era obstacol, atât timp cât se deplasa în aceeași direcție ca și automobilul de model "Renault Megane", iar atunci când ultimul a virat brusc la stânga, fără a semnaliza acest fapt, încălcând RCR, Tcaciuc E. a reacționat corespunzător, frânând brusc și efectuând o manevră spre stânga direcției sale de deplasare pentru a evita impactul tamponării.

Conform concluziei nr. 3 din același raport, conducătorul automobilului, Tcaciuc E. nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita tamponarea obstacolului (biciclistul Prisacari V.) aplicând metoda frânării (conform prevederilor punctului nominalizat a Regulamentului circulației rutiere). Analizând rezultatele cercetărilor efectuate în baza materialelor cauzei penale, a fost denotat din punct de vedere tehnic că, conducătorul Tcaciuc E., deplasându-se în situația rutieră de la momentul producerii accidentului rutier dat, cu viteza 90,0-91,6 km/h (conform datelor din ordonanță/limita de viteză stabilită pe segmentul dat de drum / valoarea vitezei determinată prin calcule/), nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea obstacolului (biciclistului Prisacari V.) aplicând metoda frânării.

Astfel, Tcaciuc E., observând pe linia sa de deplasare biciclistul, care la fel se deplasa în aceeași direcție pe partea dreaptă a carosabilului, nu putea să prevadă că acesta va efectua o manevră spre stânga, brusc, fără o semnalizare corespunzătoare.

Atât timp cât ambii conducători ai vehiculelor se deplasau în aceeași direcție, biciclistul nu poate fi asimilat ca obstacol pentru conducătorul mijlocului de transport.

La fel, prin raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-4311 din 26.10.2018 și potrivit procesului verbal de cercetare la fața locului, schița accidentului, procesul verbal de efectuare a experimentului, s-a atestat că în direcția de deplasare a conducătorului mijlocului de transport nu erau careva indicatori ai limitei de viteză. În așa mod concluzia instanțelor precum că Tcaciuc E. a depășit limita de viteză stabilită pentru acel sector al traseului motiv pentru care a admis tamponarea biciclistului nu corespunde adevărului, fiind admisă de către instanță o eroare gravă de fapt.

Mai mult, potrivit p.4 al RCR, orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia.

Conform p.7 din RCR, prin bicicletă (tricicletă) se subînțelege - vehicul prevăzut cu două (trei) roți și pedale sau manivele, pentru propulsarea acestuia pe drum de forța musculară a utilizatorului.

Reieșind din cele invocate, în accidentul rutier produs au participat două vehicule: bicicleta condusă de partea vătămată Prisacari V. și autovehicolul condus de Tcaciuc E.

Potrivit secțiunii a 8-a, pct.32. 1) din Regulamentul Circulației Rutiere: pentru prevenirea oricărui pericol și pentru a nu stânjeni traficul, conducătorii de vehicule trebuie să semnalizeze cu ajutorul semnalizatoarelor de direcție sau cu brațul.

Conform p. 109. din Secțiunea a 16-a a RCR, Circulația bicicletelor, vehiculelor de tracțiune animală, motocultoarelor cu remorcă și pietonilor cu cărucioare manual: 1) Conducătorii de biciclete, ciclomotoare, motocultoare cu remorcă, vehiculelor de tracțiune animală, călăreții trebuie să circule pe drumul public numai într-un singur rând, menținând în timpul deplasării, în raport cu marginea din dreapta a carosabilului, un interval nu mai mare de 1 m, fiind îmbrăcați în vestă de protecție-avertizare fluorescent-reflectorizantă.

Normele invocate au fost încălcate de către partea vătămată Prisacari V., iar instanța de apel a omis să se expună asupra acestor aspecte, în vederea determinării vinovăției lui Tcaciuc E. în situația când partea vătămată a încălcat prevederile RCR, fapt pentru care a fost adoptată o decizie nemotivată.

Prin urmare, în speța dată, având concluzia specialiștilor experți care atestă că Tcaciuc E. n-a avut posibilitatea evitării accidentului respectiv prin metoda frânării, iar victima se face vinovată prin încălcarea prevederilor p.32 și 109 Regulamentului Circulației Rutiere, fapta a fost comisă fără vinovăție, în acest sens fiind aplicabile prevederile art. 20 Cod penal - fapta săvârșită fără vinovăție (cazul fortuit).

În drept, recursul, este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*)

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 2. din decizie*):

a) inițial, a descris fapta criminală invocată în rechizitoriu, dar apoi, specificând că: **„prin ordonanța procurorului în procuratura Drochia din 10.12.2019, fiind schimbată învinuirea inculpatului Tcaciuc Evghenii”**, a reprodus faptele indicate în ordonanța procurorului de **„schimbare a învinuirii”** din 10.12.2019.

Astfel, nu este clar în limitele cărei învinuirii a fost judecată cauza – cea din rechizitoriu sau cea din ordonanța de schimbare a învinuirii, și dacă este constatată în genere fapta criminală, considerată ca fiind dovedită;

b) a statuat sumar și divergent că: **„...prin ce a încălcat prevederile art. 47 pct. 1) lit. b) din Regulamentul Circulației, depășind limita de viteză stabilită, pe zona traseului traversată..., tamponând biciclistul care a încercat să vireze în stânga cu bicicleta conform direcției de deplasare a ambilor conducători..., martorul Ivciuc A. a declarat că, pe carosabil nu era niciun transport, când s-au apropiat de biciclistul care mergea înaintea lor, acesta brusc a cotit spre stânga în fața lor, biciclistul nici nu s-a uitat în spate dacă mai circula cineva..., potrivit procesului verbal de cercetare la fața locului, locul accidentului rutier nu se află în zona de acțiune a căruiva indicator rutier..., viteza de deplasare a automobilului - 85-90 km/h admisibil pe porțiunea respectivă de traseu este de 90 km/h, distanța de vizibilitate dintre șofer și pieton, când șoferul a observat obstacolul în față - 3,5 m..., traiectoria biciclistului**

- **de pe acostamentul din partea dreaptă cu deplasare spre traseu pentru a trece pe partea stângă de contrasens a carosabilului...**, prin raportul de expertiză auto-tehnică nr. 34/12/l-R-4311 din 26.10.2018 s-a constatat - **viteza de deplasare a automobilului sus menționat 90-91,6 km/h și faptul că Tcaciuc E. nu avea posibilitatea evitării acestui accident prin metoda frânării...**, nefiind clar care din aceste împrejurări confirmă vina inculpatului și care îl dezvinovătesc, esența lor întrunind ambele calificative;

c) nu s-a pronunțat în niciun fel asupra faptului că în ordonanța de schimbare a învinuirii, deși inculpatului i-a fost imputată: „...**încălcarea prevederilor art. 47 pct. 1) lit. b)** din Regulamentul Circulației și anume **depășind limita de viteză stabilită, pe zona traseului traversată...**”, nu a fost reprodusă și dispoziția acestei norme: „**limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice sunt în afara localităților: 110 km/h – pe drumurile semnalizate prin indicatorul 5.4; 90 km/h – pe celelalte drumuri**”, cât și nu a fost indicat, deci nici stabilit și incriminat inculpatului, care sunt limitele maxime concrete de viteză **pe zona traseului traversată** și care a fost viteza concretă de deplasare a automobilului condus de inculpat până la tamponarea biciclistului, pentru a verifica dacă a încălcat sau nu ultimul prevederile art. 47 pct. 1) lit. b) din Regulamentul Circulației.

Mai mult, instanța nu a coroborat o asemenea învinuire și cu circumstanțele indicate în procesul verbal de cercetare la fața locului, că: „...**locul accidentului rutier nu se află în zona de acțiune a căruia indicator rutier...**, viteza de deplasare a automobilului - **85-90 km/h admisibil pe porțiunea respectivă de traseu este de 90 km/h...**”, cât și cu cele indicate în ordonanța din 07.09.2018 că: „...s-au constatat... viteza de deplasare a automobilului – **8-85 km/h admisibil pe porțiunea respective de traseu...**” (*f.d. 81*);

d) nu a stabilit împrejurările concrete privind deplasarea victimei cu bicicleta până la accidentul rutier, și nu a înlăturat divergențele în acest aspect.

Ori, în învinuire este indicat: „**tamponând biciclistul...**, care a încercat să vireze în stânga cu bicicleta de model **”Wheler” conform direcției de deplasare a ambilor conducători**”, martorul Ivciuc A. a declarat că: „se deplasau pe traseu..., pe carosabil nu era niciun transport, când s-au apropiat de biciclistul care mergea înaintea lor, acesta brusc a cotit spre stângă în fața lor”, iar în procesul verbal de cercetare la fața locului este specificată: „**traectoria biciclistului - de pe acostamentul din partea dreaptă cu deplasare spre traseu pentru a trece pe partea stângă de contrasens a carosabilului**”;

e) doar a trecut în revistă probele, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în învinuire, neindicând motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării, în special cele invocate în ședința instanței de fond, repetate în apel și recurs ordinar (*pct. 3., 3.1., 5. din decizie*).

Mai mult, simpla reproducere a concluziei sumare din raportul de expertiză auto-tehnică nr. 34/12/l-R-4311 din 26.10.2018: „...**deplasându-se în situația rutieră de la momentul producerii accidentului rutier cu viteza de 90-91,6 km/h** 9conform datelor

*din ordonanță/limita de viteză stabilită pe segmentul dat de drum / + valoarea vitezei determinate prin calcule) nu dispunea de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea...”, în cazul în care în ordonanța din 07.09.2018 este indicat că: „...s-a constatat... viteza de deplasare a automobilului – 8-85 km/h admisibil pe porțiunea respective de traseu...”, iar spre soluționare nici nu a fost pusă întrebarea privind viteza de deplasare a automobilului condus de inculpat (*f.d. 81*), nu corespunde exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.*

Prin urmare, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) indicând că: **„instanța de fond a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală”**, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) a depășit limita învinuirii formulate, constatând că: **„inculpatul nu dispunea de posibilitate tehnică de a evita tamponarea obstacolului, anume pe motivul încălcării prin depășire a limitei de viteză admisibile pe segmentul de drum unde a avut loc accidentul..., s-a stabilit că motivul ineficienței reacționării lui Tcaciuc E. pentru evitarea impactului s-a datorat deplasării cu viteză peste limita admisibilă pe segmentul de drum cu pricina..., încălcarea regulilor de securitate a circulației de către Tcaciuc E. s-a realizat neajustării vitezei de deplasare la cerințele stabilite de**

art. 47 pct. 1) lit. b) RCR, iar această încălcare a cauzat din imprudență decesul lui Prisacari V..., inculpatul urma să reducă viteza și să asigure loc de depărtare între automobil și biciclist cât este posibil pe traseul pe care se deplasa..., prin urmare, inculpatul Tcaciuc E., la deplasarea cu automobilul nu s-a conformat cerințelor cu privire la limita de viteză pe segmentul de drum, unde fapta acestuia s-a soldat cu tamponarea victimei Prisacari V.”, ori asemenea împrejurări nu i-au fost incriminate inculpatului prin ordonanța de schimbare a învinuirii;

c) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, invocate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării.

Totodata, concluziile sumare și divergente că: **„declarațiile martorului Ivciuc A., vin să confirme că Tcaciuc E. nu a avut posibilitatea evitării impactului cu biciclistul Prisacari V. și a întreprins acțiuni de frânare și virare pe sensul opus al deplasării biciclistului..., deși partea apărării pretinde că accidentul s-a produs din cauza acțiunilor neatente ale victimei, care nu a semnalat virarea spre stânga, nu s-a asigurat de siguranța manevrei efectuate, cele invocate nu exclud vinovăția inculpatului de încălcarea prevederilor art. 45 al RCR”**, deci că și probele apărării confirmă vinovăția inculpatului, nu corespund criteriilor de drept privind aprecierea probelor și circumstanțelor cauzei prescise în art. 101 Cod de procedură penală;

d) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3., 3.1., 5., cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (pct. 3., 3.1 – 5., din decizie).

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile de pe rol, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocata Tatiana Guțu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020 în privința inculpatului Tcaciuc Evghenii xxxx și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată la 19 februarie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

Nadejda Toma

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza **Tcaciuc Evghenii**)

1. Prin sentința Judecătorei Drochia din 10 decembrie 2019, Tcaciuc Evghenii a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 5338,00 lei.

2. Împotriva sentinței nominalizate au declarat apel inculpatul și avocata Tatiana Guțu, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, apelurile au fost respinse ca nefondate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 ianuarie 2021 s-a dispus admiterea recursului ordinar declarat de avocata Tatiana Guțu, a fost casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020 în privința inculpatului Tcaciuc Evghenii xxxx și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o decizie de menținere a soluției instanței de apel din următoarele considerente.

6. Din analiza materialelor cauzei am stabilit că recurenta atât în apelul său cât și în recurs **a solicitat, de fapt, o reapreciere probelor**, considerând că probele acușării, care au fost puse la baza sentinței și deciziei instanței de apel nu au fost corect apreciate și că acestea nu dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Recurentul nici în recursul depus, dar nici în apel nu a indicat asupra faptului că acușarea în rechizitoriu și în ordonanța de modificare a învinuirii ar fi comis careva erori în descrierea faptei criminale și în încadrarea infracțiunii.

Nu a invocat recurentul în recursul depus, dar nici în apel, și faptul că nu i-a fost clară descrierea faptei criminale și încadrarea juridică a infracțiunii incluse în sentință și în decizia instanței de apel.

Dimpotrivă recurentul în apelul său a solicitat instanței de apel reaprecierea probelor sub aspectul că inculpatul nu este de acord că probele prezentate dovedesc învinuirile aduse acestuia.

Mai mult decât atât, recurentul, atât în apelul depus cât și în recurs insistă asupra faptului că partea vătămată, conducând bicicleta, avea la moment calitatea de participant la trafic și trebuia să respecte RCR, invocând că anume acțiunile părții vătămate au avut ca rezultat producerea accidentului rutier.

Astfel, este evident că recurentul a solicitat reaprecierea conținutului materialului probator, insistând doar asupra versiunii de apărare precum că vinovat de producerea accidentului este partea vătămată.

Cu tot respectul față de colegii mei, am semnat decizia din 25 ianuarie 2021, dar consider, că în motivarea deciziei **instanța de recurs a făcut referire și a dat răspuns la argumente neinvocate în recursul depus**, fără a indica prevederile art. 424 Cod de procedură penală, care stabilesc că instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces. Totodată instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Decizia instanței de recurs constată existența în decizia contestată a erorilor de drept, prevăzute de p.6) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, fără a se expune asupra argumentelor recursului privind existența erorii de drept prevăzute de p. 8) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală.

Cu toate acestea, instanța de recurs a stabilit depășirea de către instanța de apel a limitelor învinuirii înaintate, manifestate prin concretizarea învinuirii sub aspectul descrierii faptei criminale și a încadrării juridice a faptei, deși acest argument nu este prezent în recursul declarat, iar instanța de recurs nu și-a argumentat din punct de vedere legal necesitatea depășirii limitelor judecării recursului.

În opinia mea argumentele recursului trebuie să fie în mod concret și clar indicate în recurs, aceasta fiind o condiție de admisibilitate, stipulată în p. 5) alin.(1) art. 430 Cod de procedură penală, care stabilește, că cererea de recurs trebuie să conțină: conținutul și motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate și solicitările recurentului, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art.427 invocate în recurs și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauza dată.

În acest sens vreau să menționez că instanța de recurs are obligația să constate în mod obiectiv respectarea de către reclamanti a prevederilor legale expuse supra și nici de cum să deducă în careva mod existența în textul recursului a cărorva argumente, care nu au fost formulate în mod concret și clar.

În acest context vreau să atrag atenția că instanța de recurs, în același mod a procedat atunci când a făcut o analiză și a dat apreciere sentinței primei instanțe, constatând că aceasta a comis erori de drept în descrierea faptei criminale, însă instanța de recurs a omis să menționeze că asemenea argumente nu a fost înaintate de către apărare în apelurile și recursul depuse, în decizia

instanței de recurs lipsind și o motivare a necesității intervenirii sale la acest capitol, în condițiile remiterii cauzei la rejudecare.

Instanța de recurs, în opinia mea, în speță urma să se limiteze la examinarea argumentelor înaintate de recurent, or, instanța de apel la rejudecarea cauzei va fi obligată să dea răspuns unor argumente neinvocate în apel, dar care se conțin în indicațiile instanței de recurs, care potrivit art. 436 Cod de procedură penală sunt obligatorii.

Judecător

Nadejda Toma